

Hvordan oppnå gode prosesser ved ombygging og større inventaranskaffelser?

***Saksbehandlingsprosess etter
kirkeloven***

Norsk kirkebyggkonferanse 01.09.2008
Gunnar Rønnestad
Assisterende stiftsdirektør
Stavanger bispedømmekontor

Forutsetninger for en god prosess

- Saksbehandlingsregler følges
  - Riktige organer opptrer i saken
  - De involverte organer gjør det de skal
- Dialog og samhandling mellom organene underveis i prosessen
- Tilstrekkelig bruk av fagkompetanse i organene
  - Konsulenter
  - Rådgivere

Kilder

- LOV 1996-06-07 nr 31: Lov om Den norske kirke (kirkeloven).
- Rundskriv T-3/2000: Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø, fra Miljøverndepartementet og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.
- Kirkebygg - delegasjon av myndighet etter kirkeloven § 21, brev fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til biskopene 15. april 2000.

Kirkelovens definisjon av "kirke"

Kirkeloven § 17

- Med kirke menes soknekirke eller kapell som er godkjent av Kongen eller departementet, eller som er kirke fra gammelt av.
- Kirkelovens godkjenningsordninger gjelder bare for bygg som faller inn under kirkeloven § 17:
  - Godkjente kirkebygg
  - Bygg som er kirke fra gammelt av
  - Vigsling alene er ikke tilstrekkelig

Forvaltningen av kirkebygget

Kirkeloven § 18

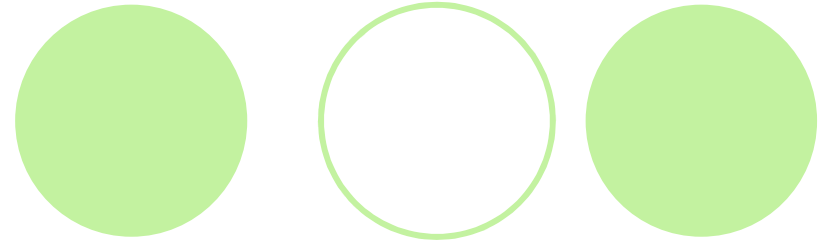
- Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet.
  - Kirkelig fellesråd søker om endringer i og av kirkebygget.
  - Menighetsråd i kommuner med ett sokn.
- Menighetsrådets eneste formelle rolle er å føre fortegnelse over inventar og utstyr i soknets kirker.

Inventar og utstyr

Kirkeloven § 18

- Anskaffelse og avhendelse av kirkens inventar og utstyr skal godkjennes av biskopen.
  - Gjelder kun for kirkerommet.
  - Menighetssaler en del av kirkerommet?
  - Retningslinjer om liturgisk inventar og utstyr, kgl. res. 26.oktober 1990
    - Alter, prekestol, lesepult, døpefont og orgel
    - Nattverdutstyr
    - Alba og stola til hver kirke
    - Messehagel
    - Osv.
  - Retningslinjer for bruk av liturgiske klær, fastsatt av Kirkemøtet 11.november 1988.
    - Alle liturgiske klær skal godkjennes av biskopen.

Inventar og utstyr

- Anskaffelse:

- Kjøp
- Gave
- Flytte fra en kirke til en annen
- Gjelder for gjenstander til permanent bruk

- Avhendelse:

- Salg
- Destruere
- Ta permanent ut av kirkerommet/sette på lager

Inventar og utstyr

- Grensen mellom anskaffelse etter kirkeloven § 18 og ombygging etter kirkeloven 21:
  - Nagelfast?
  - Størrelse?
  - Det visuelle inntrykk er vesentlig i vurderingen
  - Orgler?
- Ingen klagerett på biskopens vedtak etter kirkeloven § 21.

Endring av eksisterende kirkebygg

Kirkeloven § 21

- Oppføring, ombygging, utvidelse og nedleggelse av kirke skal godkjennes av departementet.
  - Myndigheten ble i 2000 delegert fra departementet til biskopene
  - Gjelder alle rom i kirkebygget
  - Klagerett til kirke departementet
    - 3-ukers klagefrist
    - Rettslig klageinteresse
    - Interessegrupper har rettslig klageinteresse
- Kommunal søknadsprosess kommer i tillegg.

Endring av eksisterende kirkebygg

- Utvidelse:

- Enhver form for tilbygg og påbygg

- En rullestolrampe vil normalt anses som et tilbygg

- Ombygging:

- Enhver endring i kirkens faste struktur

- F.eks. nytt toalettanlegg, installasjon av sprinkleranlegg, nye vinduer, endring av galleriet for tilpassing av nytt orgel og ommøblering/flytting av fast inventar som f.eks. benker, prekestol, alterring, alter og orgel
- For kirker bygget i eller før 1850 og listeførte kirker bygget etter 1850 regnes også skifting av kledning som ombygging

Organenes rolle i godkjenningssaker etter kirkeloven §§ 18 og 21

- Menighetsrådet

- Initiativtaker

- Definere behov for endring

- Premissleverandør som bruker av bygget

- Ideer og ønsker

Organenes rolle i godkjenningssaker etter kirkeloven §§ 18 og 21

- Kirkelig fellesråd

- Som forvalter av kirkebygget fremmer fellesrådet søknad til biskopen
- Saken behandles i møte eller av kirkevergen etter delegasjon. (Alltid møte)
- Ansvar for å framskaffe dokumentasjon, tegninger og beskrivelser av prosjektet.
- Ansvar for å bruke tilstrekkelig fagkompetanse i forbindelse med utarbeidelse av prosjektbeskrivelse/søknad.

Organenes rolle i godkjenningssaker etter kirkeloven §§ 18 og 21

- Presten i menigheten
  - Kan gi råd om liturgisk og gudstjenestelig bruk av kirkerommet
- Prosten
  - Skal være orientert
- Biskopen
  - Godkjenningsinstans
- Kirkedepartementet
  - Klageinstans

Organenes rolle

- Kirkekonsulentent
  - Rådgiver for alle kirkelige organer
- Riksantikvaren
  - Rådgiver for alle kirkelige organer
  - Vedtaksorgan etter kulturminneloven
  - Fredningsmyndighet
- Kunstnerisk utvalg
  - Rådgiver
- Andre
  - Utvalg under menighetsråd eller fellesråd
  - Konsulenter engasjert av organene

Dialog mellom organene gjennom søknadsprosessen

- Realistisk forventning om saksbehandlingstid
- Orienterings- og drøftingsmøte hos biskopen før søknad fremmes i større prosjekter
- Kirkelig fellesråd kan forelegge saken for Kirkekonsulenten og Riksantikvaren for vurdering
- Muntlig kontakt mellom organene i saksbehandlingsprosessen er ønskelig og ofte nødvendig
- Be om nye opplysninger fremfor å gi avslag
- Be om nye vurderinger fremfor å gi avslag
- Opplyse om klagerett